

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічного факультет
Кафедра початкової освіти та інноваційної педагогіки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
«УСПІШНІ СТРАТЕГІЇ ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ У
ЗАКЛАДІ ОСВІТИ»

(назва навчальної дисципліни)

ОПІ Початкова освіта

Рік навчання 2025-2026, семестр 4

Форма навчання (денна, заочна)

Галузь знань
А «Освіта»
Спеціальність
А3 «Початкова
освіта»
Перший
(бакалаврський)
рівень вищої освіти

**Кафедра
та викладач**

Кафедра початкової освіти та інноваційної педагогіки

Викладач: Матвієнко Олена Валеріївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки

Лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar :

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=uizXgSoAAAAJ&hl=uk&oi=ao>

E-mail: o.v.matviyenko@npu.edu.ua

Лінк на курс в MOODLE:

Денна форма навчання: <https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=9552>

Заочна форма навчання: <https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=9551>

**I. Основна
мета/цілі навчання**

Мета вивчення вибіркового освітнього компоненту – забезпечити оволодіння студентами спеціальності «Початкова освіта» необхідним обсягом фахових компетенцій відповідно до професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти».

Основними завданнями вивчення вибіркового освітнього компоненту є: формування готовності майбутніх учителів-початківців до психосоціальної підтримки розвитку та навчання учнів молодшого шкільного віку, забезпечення їхнього благополуччя в закладі освіти в умовах надзвичайних ситуацій.

**II. Місце
навчальної
дисципліни в
освітній програмі**

Навчальна дисципліна вибіркова

Цикл професійної підготовки

III. Обсяг навчальної дисципліни	Денна ф.н.	Заочна ф.н.
	Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90	90
Лекційні заняття	10	4
Семінарські/практичні заняття	20	6
Самостійна робота	60	80

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни **Змістовий модуль 1. Благополуччя і навчання учнів молодшого шкільного віку: дієві інструменти підтримки.**

Тема 1.1. Створення безпечного освітнього середовища. Розуміння поняття «безпечне середовище» та шляхи його створення. Вплив надзвичайних ситуацій на розвиток, навчання та благополуччя молодшого школяра. Ознайомлення з особливостями створення передбачуваного, структурованого, ігрового та емоційно безпечного освітнього середовища для учнів молодшого шкільного віку.

Тема 1.2. Вплив стресу на благополуччя та навчання учнів молодшого шкільного віку. Аспекти благополуччя дитини та дорослого. Вікові індикатори стресу. Роль психосоціального благополуччя в житті дитини. Ознайомлення з спектром реакції учнів молодшого шкільного віку, батьків/опікунів, педагогів на стрес, життєві труднощі (за віком, часом прояву тощо); розуміння того як стрес впливає на благополуччя учнів молодшого шкільного віку; створення фізичного та психологічного освітнього середовища шляхом прийомів психосоціальної підтримки.

Змістовий модуль 2. Благополуччя молодших школярів: практика психосоціальної підтримки.

Тема 2.1. Психосоціальна підтримка учнів молодшого шкільного віку. Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка. Етика психосоціальної підтримки. Види та рівні психосоціальної підтримки.

Тема 2.2. Психолого-педагогічні основи підтримки позитивної поведінки учнів молодшого шкільного віку. Чинники успішного розвитку та навчання учнів молодшого шкільного віку в умовах надзвичайних ситуацій. Стратегія підтримки позитивної поведінки молодших школярів у закладі освіти. Розвиток копінг-стратегій та соціально-емоційних умінь.

Тема 2.3. Розвиток соціально-емоційних навичок та умінь подолання стресу. Усвідомлення значення соціально-емоційних навичок для підтримки благополуччя учнів молодшого шкільного віку. Фасилітувати активності, спрямовані на розвиток соціально-емоційних навичок.

V. Результати навчання **Інтегральна компетентність:** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

1	<p>ПР-01 Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.</p>	<p>ЗК-4. Здатність працювати в команді. ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.</p>
2	<p>ПР-07 Здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання. Планувати динаміки розгортання змісту освітніх галузей та професійний саморозвиток вчителя.</p>	<p>СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій. СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.</p>
3	<p>ПР-08 Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.</p>	
4	<p>ПР-15 Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.</p>	
5	<p>ПР-16 Використовувати основні техніки</p>	

спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.	
--	--

VI. Порядок і критерії оцінювання

Поточний контроль:

тематичні експрес-опитування (усні та письмові) на семінарських заняттях, творчі й пошукові індивідуальні роботи (групові проекти, презентації, есе, тренувальні тести, модульні контрольні роботи) тощо.

Підсумковий контроль:

Залік (диференційований)

Важливі рекомендації!

Моніторинг у формі заліку передбачає:

- виконання студентом (-ми) самостійно або під керівництвом викладача тематичних контрольних завдань на основі вивченого програмного матеріалу (накопичувальні кейси).
- демонстрацію студентом (-ми) набутих компетентностей крізь призму підсумкових тестів або захисту тематичного проекту з використанням мультимедійних засобів та інших засобів візуалізації (PowerPoint, відео, колаж тощо) на засадах відкритості й прозорості.

Критерії оцінювання:

Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість, емоційність та аргументованість; звертання до основної та додаткової літератури: підручників, навчальних посібників, періодичних (фахових) видань тощо; використання цитат, афоризмів, думок авторитетних вчених та ін.; аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових (тестових) завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи; підготовка матеріалу за допомогою мультимедійної техніки, різних технічних засобів (слайдів, таблиць, схем, діаграмних рисунків тощо).

Рівень відповідності критеріям:

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач виконав програму освітнього компонента повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму освітнього компонента в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми освітнього компонента, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з освітнього компонента, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

35 – 59 балів – з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з освітнього компонента, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів – з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності. Політика ОК ґрунтується на засадах Положення «Про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-udu>) Викладач ознайомлює здобувача вищої освіти з правилами поведінки на заняттях, користуванням засобами електронного зв'язку, недопущенням академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування, акцентує увагу на заборону використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань, при використанні Інтернет ресурсів зазначається використане джерело. Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей,

---

тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Політика щодо відвідування. Під час вивчення ОК здобувачі вищої освіти дотримуються вимог чинного законодавства України, Статуту УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/statut-ukrayinskoho-derzhavnoho-universytetu-imeni-mykhayla-drahomanova>) і Правил внутрішнього розпорядку УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/pravyly-vnutrishnoho-rozporiadku-udu-imeni-mykhaila-drahomnaova>), відвідують заняття згідно розкладу, дотримуються етичних норм поведінки.

Усі учасники освітнього процесу дотримуються загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності. Відвідування занять з курсу є обов'язковим за визначеним деканатом розкладом. За об'єктивних причин (лікарняний, заява) заняття може бути відпрацьованим. Атмосфера на заняттях повинна бути творчою, відкритою до конструктивної критики. Недопустимі запізнення на заняття; списування.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Здобувачі вищої освіти можуть здійснювати перескладання результатів навчання ОК відповідно до положення «Порядок організації і проведення контролю та оцінювання знань студентів Українського державного університету імені Михайла Драгоманова», «Порядок контролю якості знань студентів УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про організацію освітнього процесу у УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/administratyvno-upravlinskyi-personal/navchalno-metodychnyi-tsentr/navchalno-metodychnyi-tsentr#normatyvno-pravova-baza>).

Правила виконання завдань ОК: практичні та самостійні завдання виконуються вчасно та здаються викладачу у визначені ним терміни. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчою оцінкою (75% від максимальної оцінки). У разі неатестації перескладання відбувається з дозволу деканату.

Політика щодо конфліктних ситуацій. Вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про врегулювання конфліктів у УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/administratyvno-upravlinskyi-personal/navchalno-metodychnyi-tsentr/navchalno-metodychnyi-tsentr#normatyvno-pravova-baza>). Між учасниками освітнього процесу здійснюється партнерська взаємодія, толерантність і повага до кожної особистості.

**VIII. Основні
інформаційні
ресурси**

1) Психосоціальна підтримка в кризовій ситуації : методичний посібник для педагогів (2018). / С. Богданов, О. Залеська. К.: Пульсари.

2) GSPEA (2016). Що можуть зробити школи, щоб захистити себе від нападів та від використання у військових цілях. Рекомендації Глобальної коаліції на захист освітніх установ від нападів

3) IASC (2017). Керівництво МПК з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в умовах надзвичайної ситуації.

4) Falk D. et al (2019). Landscape Review: Teacher Well-being in Low Resource, Crisis, and Conflict-affected Settings.

5) Teachers in Crisis Contexts Peer Coaching Pack (2018).

6) UNICEF (2022). How to recognize signs of distress in children. Common reactions to stress in children.

---

*Обговорено та затверджено на засіданні кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки
Протокол № 5 від 6 лютого 2025 року*
